

Glikozes un triglicerīdu vielmaiņas traucējumi HIV inficētiem pacientiem

Ilze Ekšteina^{1,2,3}, *Natālija Sevastjanova*¹, *Andrejs Ivanovs*^{2,3}, *Sniedze Laivacuma*^{1,2,3},
Kristīne Ābeltiņa^{1,4}, *Inga Januškeviča*^{1,3}, *Baiba Rozentāle*^{1,2},
*Valentīna Sondore*¹, *Ludmila Vīksna*^{1,2}

¹ Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca, stacionārs "Latvijas Infektoloģijas centrs", Latvija

² Rīgas Stradiņa universitāte, Infektoloģijas un dermatoloģijas katedra, Latvija

³ Rīgas Stradiņa universitātes doktorantūra, Latvija

⁴ Rīgas Stradiņa universitāte, Rezidentūras nodaļa, Latvija

Ievads. HIV inficēto pacientu skaits Latvijā turpina pieaugt, un pašreiz reģistrēto pacientu skaits sasniedz 5471. Visā pasaulē un arī Latvijā vērojama tendence pieaugt HIV inficēto pacientu vecumam, pagarinās laika periods, kurā pacients dzīvo ar HIV infekciju, kā arī pieaug to pacientu skaits, kuri saņem antiretrovirālo terapiju, un pagarinās šo medikamentu lietošanas laiks.

Visi trīs faktori – vecums, HIV infekcija un antiretrovirālā terapija tiek minēti kā nozīmīgi glikozes un lipīdu vielmaiņas traucējumu attīstībā.

Darba mērķis. Analizēt, kā pacienta vecums, HIV infekcijas ilgums iespaido glikozes un triglicerīdu vielmaiņas rādītājus pacientiem ar un bez antiretrovirālās terapijas. Analizēt, vai triglicerīdu līmeņa izmaiņas, ko visbiežāk novēro, korelē ar glikozes regulācijas traucējumiem.

Materiāls un metodes. Analizētas 98 pacientu slimības vēstures. Pacienti iedalīti grupās atkarībā no vecuma (jaunāki par 40 g. v. un 40 g. v. un vecāki, terapijas saņēmēji un nesaņēmēji) un laika perioda, kopš konstatēta HIV infekcija (pacienti, kuriem HIV infekcija konstatēta mazāk nekā pirms 5 gadiem, un pacienti, kuriem HIV infekcija konstatēta pirms 5 un vairāk gadiem, attiecīgi šīs grupas arī iedalītas terapijas saņēmējos un terapijas nesaņēmējos).

Pacientiem noteikts glikozes līmenis, glikozes vielmaiņas regulācijas rādītāji – insulīns (mkIU/ml, AxSYM) asinīs, insulīna rezistence (HOMA IR) un triglicerīdi (Tg) (mmol/l, fermentatīvi kolorimetriskā metode, COBAS INTEGRA 400 plus).

Datu statistiskai apstrādei izmantotas neparametriskās statistikas metodes: Kruskala-Valisa H- tests, Manna-Vitnija U tests un Spīrmena rangu korelācijas tests, jo dati neatbilst normālajam sadalījumam.

Rezultāti. Salīdzinot insulīna līmeni un insulīna rezistences datus starp grupām, netika konstatētas nozīmīgas atšķirības.

Salīdzinot Tg līmeni grupās pēc vecuma un terapijas esamības, tika konstatētas statistiski ticamas atšķirības starp pacientu grupu virs 40 g. v., kuri saņem terapiju ($2,06 \pm 1,11$), un starp pacientu grupu līdz 40 g. v., kuri terapiju nesaņem ($1,37 \pm 0,85$), $p = 0,008$, starp pārējām grupām statistiski ticamas atšķirības netika konstatētas ($p > 0,05$).

Salīdzinot Tg līmeni grupās pēc slimības ilguma un terapijas esamības, tika konstatētas statistiski ticamas atšķirības starp pacientu grupu ar terapiju, kuri atrodas uzskaitē mazāk par 5 gadiem ($1,95 \pm 0,94$), un starp pacientu grupu bez terapijas, kuri atrodas uzskaitē vairāk par 5 gadiem ($1,20 \pm 0,48$), $p = 0,009$, starp pārējām grupām statistiski ticamas atšķirības netika konstatētas ($p > 0,05$).

Tika konstatēta pozitīva korelācija starp insulīna līmeni un Tg līmeni (0,637), insulīna rezistences līmeni un Tg līmeni (0,638), $p = 0,008$ pacientu grupā, kas nesaņem terapiju un atrodas uzskaitē mazāk par 5 gadiem.

Secinājumi. Pēc iegūtajiem rezultātiem var secināt, ka vecums, slimības ilgums, terapijas esamība insulīna līmeni un insulīna rezistenci praktiski neietekmē.

Ņemot vērā faktu, ka ticama atšķirība Tg rādījumos ir starp pacientu grupām ar lielāku vecumu, kas saņem terapiju, un mazāku vecumu bez terapijas, bet pārējo grupu starpā ticamas atšķirības nav, var secināt, ka ietekme uz Tg līmeni ir kombinācijai – vecums un terapija, bet atsevišķi šie faktori Tg līmeni ietekmē nenozīmīgi.

Iegūtie rezultāti ļauj secināt arī to, ka HIV infekcijas ilgums neietekmē Tg vielmaiņu.

Rezultātu korelācijas analīze liecina, ka glikozes vielmaiņas traucējumi un dislipidēmija korelē HIV infekcijas sākumposmā, kad pacients terapiju vēl nesaņem.